

TRIBUNA

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 22.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
1 an 20 lei.
6 luni 10 lei.
3 luni 5 lei.
1 an de Duminică pe un 4 cor.
pentru România și străinătate pe un 48 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 22.

INSERȚIUNILE:
de un rând: prima dată 30
lei; a doua dată 20 lei; a treia
dată 15 lei. de fiecare publicare.

Apel abonaților, cât și inserțiilor
trebuie să se plătească în avans.

Detalon pentru orna și comenzi
București

D-l P. P. Carp despre noi.

Interviewul acordat de d-l P. P. Carp, șeful opoziției junimiste din România și fost președinte de consiliu, unui redactor al ziarului «Neues Wiener Tagblatt» a preocupat în săptămâna expirată opinia publică din Ungaria. E și firesc să nu treacă nebagate în seama cuvintele unui cunoscut bărbat de stat al țării vecine, cu deosebire, când ele cuprind constatări de extremă importanță.

Se vede din tonul ridicat al gazetelor ungurești, că opiniile d-lui Carp nu le-a venit de loc la socoteală și ori cât s'ar încerca «Egyetértés» să le persifleze, afirmând, că d-l Carp s'ar pricepe la politica Ungariei ca o găină la azi-buche, adevărul mărturisit rămâne în picioare.

Ce anume a zis d-l Carp?

D-sa pleacă dela premisa cea mai favorabilă Maghiarilor și admitând, că criza se va sfârși cu proclamarea independenței, discută viitorul acestei țări în noua situație.

Întâia urmare a acestei discuții este că d-l Carp a vorbit în fața publicului de mare putere.

cu desfacerea de către Austria, țara care pare să piardă și însemnătatea sa politică la Dunărea de jos și în Balcani și nu poate să ocupe între celelalte regate decât locul de egal între egali.

Dar — continuă d-l Carp, în aceeași ordine de idei — chiar și menținerea acestui loc va fi cu anevoie, deoarece în lăuntrul

țării nu există nici o garanție de liniste. cât timp rasa conducătoare de 7 milioane stă în fața celor 9 milioane de naționalități. În asemenea stări o politică activă Ungaria independentă nici că ar putea să facă.

Așa fiind, pentru România criza Ungariei nu constituie nici un pericol, iar o soluțiune în sensul șovinistilor i-ar fi chiar bine venită.

Mat rămâne acum un punct de elucidat: situația Românilor din Ungaria, situația noastră.

Aici d-l Carp încunjură a discuta punctul de competență din cursul acestei crize și anume abandonarea naționalităților în chestia armatei și se mărginește la câteva reflexiuni de un optimism îmbucurător pentru noi. D-sa își exprimă convingerea desevărsită, că nu are nimeni să se îngrijească de viitorul nostru, de oarece am dat dovadă de inteligență și am pornit pe calea cea sănătoasă a apărării intereselor naționale.

E indiscutabil, că acestea sunt opiniile unui politician consumat și că prin puterea sa și prin înțelegerea sa a fost foarte nebagat în capitate ale Monarhiei noastre. Astăzi în mijlocul interminabilelor discuții de drept constituțional și internațional dintre Tisza și Apponyi, îi face bine să cetești această concisă formulare a viitorului Ungariei.

Cât privește părerile dlui Carp despre noi firește, că nu le împărtășim în toate. Suntem veseli și-i suntem recunoscători de încrederea cea mare în «inteligența» noastră

și în noua noastră îndrumare politică. E un compliment, pe care-l primim, cu toate că în situația noastră politică generală nu s'a schimbat încă nimic în bine și cu toate că un șir de proiecte de legi ne pun în vedere umiliri mai mari ca ori și când și nu ne seamănă trandafir în cale, cum crede dl Carp.

Ar fi fost poate chiar mai folositor pentru cauza noastră, dacă în locul platonismelor, simpaticul bărbat de stat ar fi insistat puțin asupra revendicărilor noastre naționale și asupra nedreptății, ce s'a făcut naționalităților de a nu fi consulat și ele în chestia miseriilor politice de astăzi.

Insistând asupra revendicărilor noastre, dl Carp ar fi avut acum un prea bun prilej să spulbere o veche nedumerire, ce o aveam față de d-sa de pe timpul, când nu era în opoziție și când în calitate de ministru al Domeniilor, afirma că nu toate cererile Românilor din Transilvania sunt «legitime».

Manoatul din Bihor. Candidatul social-democrat a mandatului din Bihor e Grögy Mihály, comerciant din Budapesta.

Pretensiunile Croaților. Se scrie din Zara: Deputații croați cât de curând vor ținea o adunare, la care se vor sfătui referitor la pretensiunile, ce le vor ridica față de Ungaria și față de rege. Pretensiunile Croaților sunt: anectarea Dalmației la Croația și independența financiară a Croației.

Ei vor mai cere, ca banul să fie numit numai la propunerea dietei croate.

DOINA.

De ce ai lăsat coliba ta urnită
Râvnind la strălucitele palate?
Dar porțile acolo-s încuiate,
Și pentru tine nu e loc, copilă,

Ei vor cântări ce pre măresc orgia,
Hulind în vers drăcesc pe bunul tată,
Injură fecioria ta curată,
Tristețea ta și nevinovăția!

Întoarce-ți pașii tăi, o doină sfântă,
Și vino iar în luncile vergine,
Și codrilor îndrăgostiți de tine
Și văilor umbroase le cuvântă!

Vei spune brașilor a ta durere,
Te-î oglindii în unda de izvoare,
Și'n seră cu jilmece priveghitoare
Prin ruga ta odihna tu vei cere!

Străbate-vei prin munși și prin poiene,
Te-î prinde'n hora gingașelor fete,
Vede-vei fești-frumoși cu negre plete:
Te-î prinde soră dalbet Cosinzene!

Auzi: în vale buciumul răsuna.
In viersul lor te prea-măresc pastorii,
Supt pața ta adorm secerătorii,
Visâna pe snopi supt farmecul de luna.

Nu vezi pe prispa casei varuite:
Copila blândă-și plânge nenorocul...
O vin, cu șoapta-și ușurează i focul
Și 'nchide-ale ei gene obosite!...

Cu mine, doină, dragă doină, vino,
Șa sămânăm noi dragostea de lege
La cet ce plâng și șhu a te'nțelege,
Și la același Dumnezeu se 'nchină.

(Sămânătorul.)

I. N. Sorilev.

DINTR'O CĂLĂTORIE.

(lui Simonetti).

Eram într'o călătorie mai lungă, pe tren. În vagonul în care m'ășezasem, în fața mea se așeză un tânăr, ca de vr'o 20 ani trecut; mai mult de mijloc, decât scurt, brunet, bine îmbrăcat; în mână ținea o scrisoare, pe care își arunca ochii din când în când. Cum însă în țeara noastră e foarte scumpă limba românească pe unele locuri, și cum observa, că scrisoarea tovarășului meu era scrisă în limba mea, îmi făcui de lucru și intrai în vorbă cu dînsul, — ceea-ce putui observa, că tare-l plăcea, căci în curînd nu-l mai puteam opri.

Trenul alerga mereu, iar tovarășul prinse a-mi povesti una din aventurile lui.

— „... și cum zic, d-le, într'o zi, uitînd de zicătoarea că: „la ciresu lădat să nu pleci cu sacu gol“, pusei gînd de călătorie. Aceia fu data primă, când am intrat în S., și cu toate că n'aveam nici idee de partea locului, plecai. Dela gară, orașelul nu e mai departe, ca de-o fugă bună de fugar deprins. Prima stradă ce te conduce în centru e „Șteaza“ — ultiata Ștează, frumoasa și romantica Ștează! Destul în fine, că Șteaza despre care vreau să vorbesc e o stradă, — o uliță, adică după obiceiul locului, — de care însă dacă te-ai legat când-va, nu te-ai mai despărți de voia nici cul... — Deci cel ce nu vor fi călătorit pe acolo,

sau de ori fi călătorit, întreacă numai au trecut „pe ștează“, ori cum nu vor fi cunoscut-o din de ajuns. „Pe ștează“ trebuie să locuiască cine-va cel puțin opt luni de zile dintr'un an; și, sub condiția de a fi: — fără ocupație — fără căpătăiu, — fără nici o grijă: banală ori nebanală, — serioasă ori nu, — materială, etc.; nu va trebui apoi să fie nici don-juan, nici haimana — scutură-frunză, e de ajuns. — Că-l va chema Mitică ori Mitiu ori Dumitru — e tot una; va putea să fie cât de simplu îmbrăcat, — rupt de sigur nu, ori, — după plăcere. Incolo e destul a fi vorbăreț și vesel; să se ferească a-și da amaru 'n vileag; să fie în fine glumeț și guraliv, drăgălaș și — găinar... — iar de pe romantica uliță, nu va avea puține suveniruri de purtat.

Toate câte le-am spus însă, de le știam eu în primul rînd, când am intrat în S. — era cu mult mai bine. Se vede însă c'am, călcat cu stîngu, când am plecat la drum, căci fusel întâmpinat cu totul contrar așteptărilor mele.

Dar s'o iau dela început.

Ajung la stație, mă cobor jos din tren și ca fiece străin, după ce mă mai holbat un picuț în dreapta și 'n stînga, pe unde văzui, că se 'ndeasă toți să iasă la larg, mă 'ndesal și eu. În partea cealaltă a gării așteptau o sumă de trăsuri... — adică vr'o trei. Una am închiriat-o eu și am pornit.

Era de dimineață încă: când nor, când soare iar vîntul te svîntia de tot. Mă uitam peste câmp încoace și încoolo, urmărind drumul, când o îndrăcită de pupază, veni să mă 'ntâmpine de „bun venit“, dimineața — pe nemăncate...

„Pu-pu-pu-pu!“

— Fi-ți-ar de cap! — și am rămas privind în juru-mi mai de parte.

Epilog la părerile distingului politician român Carp publică B. H. Epilogul vrea să fie o desmitare a părerilor sulate de dl Carp, că în cazul unei Ungarii independente monarhia și-ar perde posibilitatea de putere mare la basinul dunărean. Dl Jancsó cere să dovedească, că centrul politicii externe trebuie transpus la Buda. Cum și de ce? nu motivează.

Neutralitatea noastră.

Articolul d-lui Vlad, în care pleda pentru neutralitatea noastră în actuala situație politică, avea o motivare foarte plausibilă. Începea prin a afirma, că din Viena nu am mai avea ce spera, din partea kossuthiștilor și mai puțin. Concluzia, la care ajungea, nu putea fi alta, decât proclamarea neutralității, adică o atitudine de expectativă față de cele două părți hărăzitoare și așteptarea desfășurării evenimentelor.

Opiniile d-lui Vlad au făcut impresie, — ca de altfel toate opiniile clar formulate ale înflăcăratului nostru deputat dietal. În întregimea lor însă, scurtele expuneri, telegrafiate și ziarelor străine, sunt convingerile individuale ale d-lui Vlad și nu un manifest politic al întregului partid.

După cât știm, în știrile frunțășilor noștri, în chestia crizei și a Românilor față de ea, diferă. O unitate de vederi, în momente atât de tulburi pentru monarhie, nici nu este posibilă. N'a fost și nu este ea nici în rândurile coaliției, dar apoi în rândurile noastre, abia încheiate.

Punctul asupra căruia mai puțin se înțeleg este, fără îndoială, Viena. Cel mai mult înclină a vedea că nu trebuie să fim de loc îngrijorați, că vom fi abandonată și că nu trebuie să facem o politică de pripeală, ci să avem încredere în tradițiile noastre, care totdeauna ne-au călăuzit pe drumurile cele mai bune.

Asupra punctului al doilea, că din partea Coaliției în general și a kossuthiștilor în special nu avem nimic de nădăjduit, suntem cu toții de cel mai desăvârșit acord și grija

noastră a tuturor este să nu lăsam pe nimeni să fie amăgit de momeliile acelor drumetti oratori, cari trecând prin populația românească, caută s'o abată din linia ce le-o arată politicianul român.

Dacă acum admitem raționamentul acestora dintre noi, cari propagă menținerea tradiției politice, concluzia d-lui Vlad cade dela sine și datoria noastră este să sprijinim pe fața și din răspuneri politica vieneză. Neutralitatea în acest caz nu mai are loc și toată forța noastră trebuie să se grupeze în jurul voinței Coroanei, în așteptarea sigură a răsplătirii „für Ausharren in der Noth“.

Dar chiar dacă n'ar fi acest motiv și n'am avea să alegem decât între guvern și opoziție, chiar și atunci mai începe discuție dacă neutralitatea este sau nu măsura cea mai potrivită cu situația de astăzi.

Se știe, că noi n'am recunoscut legalitatea actualului guvern. Prin declarația partidului român în dietă, ne simțim cumva obligați de a dovedi și mai departe această ilegalitate, sau neconstituționalism, cum se mai numește actul instituirii cabinetului Fejérvary. Trebuie, pentru a rămâne consecvenți cu noi înșine, să facem guvernului toate dificultățile posibile, pentru a contribui la izolarea lui, dacă în adevăr convingerea noastră este, că e neconstituțional și prin urmare desastroasă țării.

Evident, în această acțiune anti-guvernamentală, ne vom păzi să facem jocul coaliției, în care vedem un adversar și mai mare și contra căreia urmează să luptăm cu și mai multă violență. Nu poate fi de loc în interesul nostru să lăsam coaliția să înainteze ca într'un mars triumfal, fără să le opunem nici o rezistență.

seamnă renunțare la voința noastră, aproape identică cu pasivitatea de odinioară. Și pericolul este, că în neutralitate nimeni nu-și cunoaște țaria și nu se teme de ea.

Principiul neutralității i-am opune mai bine pe acela al afirmării cu orice pret, al activității prin protestări energice și adunări și al căutării unei atitudini neșovăitoare.

Baba se peapănă...

— Criza. —

Treburile politice dela noi sunt cutulul tot în felul său. Azi, când se agită cătră cel puternic chestiuni de așa importanță, țara, după cum zice ei, națiunii măcar demonstrații nu aranjază.

Tot mai mult ese la iveală, că între afacere, întreaga lupta pornită contra Vieni e numai un popas din tendința exclusivă a oligarhiei maghiare de a putea figura pe înaltele funcții diplomatice și a cimentarea mai bine supremația rasei maghiare.

N'au doar acești conți și baroni politici stabili, simț de consecvență politică, Camerila „națiunii“ o compoziție ambițioasă, cari cu orice preț vreau s'ajungă la portofoliile ministeriale.

Și pe când matadorii, pe unde se desfășoară și gura, țara muncește greaua muncă a zilei, nu-i pasă de ce vreau domnii aceste teme de o iarnă aspră și recoltă răcoroasă vorba românească: ... baba se peapănă.

Ministrul de honvezi la Viena

În Viena ministrul de honvezi Bihar a conferat Sâmbătă înainte de amiază aproape o oră și jumătate cu Piteich în chestia chemării la rezervă a rezerviștilor. Planurile sunt gata; au zice — și încuviințarea regelui și în ciuda hotărârilor renitente municipale ordinul ministrului va publica zilele viitoare. — S'a mai adus în discuție și reținerea mai departe a soldaților, ce acum împlinesc trei ani de serviciu.

De cine se teme coaliția

De baronul Bánffy. Se zice, că din dragoste prea mare față de Tisza, după ce a văzut, că coaliția nu câștigă, îl părăsește. Fuziunea tuturor partidelor 6-7, care se face cu Andrassy în chestia asta, are ca temă, că va fi tras pe sfoară. Dar, pentru toată lumea spune, că planul lui Bánffy poate în fine să succeadă, așa că el va fi singurul, care câștigă. Ce face atunci conștientul, ce Andrassy, ce Kossuth Franc

Drumul, cu toate că plouase numai de vr'o săptămână, abia ne mai ținea. Caii depănau în trap, — care de care mai schiop și mai bustruc.

— Ascultă-mă neică, — m'adresa la vizitiu, — departe-i Steaza?

— Ba, nu, mă rog... mai meru oțăr așa, după aceea așa, apoi facem așa — și suntem pe Stează.

— Mulțam!

— Că n'are domnu de ce.

Cai alergau meru, când unu într'o parte, când celalalt, când trăsura dincolo. Peste puțin observai, că am intrat în sat, — căci o nevestă alergând după un copil în drum, prinse-al spovedi „c'o vrut să-l calce“; ce-i drept bietul om, zădărnice asuda trăgând de hățul din dreapta... Piștea era fudul de-un ochiu și deci trăgea și el pe unde vedea mai rău! A trebuit să-l cred chiar, de oare-ce îndată ce ajunserăm la „poduțu din capu satului“, ne-a „poftit“ — în șanț. Am luat loc, dar m'am ridicat în grabă iar surugiul — deprins se vede — aduse trăsura la drum, se sui pe capră, și fără multe „plocamente“:

— „Poftiți la loc domnule!“

Se vede că așa e obi eiul, — mi-am zis, — și am „poftit“.

Dar peste puțin eram la „poduțu mare“.

— Vrea domnu, d-șorule, să meargă pe stează?

— Da.

— Da cu mine?

— Poț, dacă să poate va merge și fără d-ta, numai să-i apui pe unde, și cum ajunge apoi la un hotel.

— Apo... mere d-șoru așa drept în sus, și după aceea o vedea d-șoru o hudicioară și-o

punte, care face așa... trec d-șoru în nainte și mai vede-o punte, și încă una, și tirgu; apoi dacă mere d-șoru mai în sus, trece de „părău lu birzan“ și mere și mere până face o uliță așa... și-acolo a vedea d-șoru o fântână, „a lu ochișelu“ îl zice... no apoi mere d-șoru așa, și face așa, după aceea așa, și apoi dă în țirg; apoi hotelu-l numa aci minteasă.

— Mulțam neică, — mulțam...

— Că n'are d-șoru de ce...

Plății și-o lua pe stează în sus.

La un loc, o hudicioară și-o punte, făcea așa... apoi încă o punte și încă una și țirgu. Mă oprii. La picere un iaz, dincolo era un rău mai mare, sec. La iaz erau vre-o cinci neveste, spălau rufe. Una în apă le clătea. Privesc spre țirg, ear' cea din apă, dă un țipăt:

— Au!

Una de lângă dâna:

— V'al de mine!

— Vitii drace, cum m'am spăriat!

— D'apoi ce-i tu, bată-te să te bată?

— N'o asta s'o dat năinune!

— Da tăceți tu, că asta numai de-a naibi!

a făcut așa... s'o vază d-șoru ăla...

— Că zău tu cine-o hi!

Le tae vorba una mai bătrână:

— Da, a hi cineva... că știu ghine că nu-i vlădică!... De-a mai sta l-om mai vedea!...

Celelalte rād toate înfundat. Le privesc rāzând de năzdrāvānia lor și-o iau înainte.

Trec „părău lu bārgan“. Din partea stāngā, o nevăstuță brunā și nālțicică își chiamă copii. Vecina de peste drum, grāsulie și rumenā, a eșit și ea la poartā.

— Da ce-i tu Mărie, ear' ț-ai eb cochili?

— Da nu știu încotro or strechiat, c'ac or fost aci...

Apoi șoptind:

— Cine-a hi, tu? Cine-a hi?...

— Naiba să-l ia, că parcă-i străin!...

Trecul în sus. A cincia casă stă „Vaviloa“ o vādanā, pe care dacă o 'ntreabā notaru numele bărbatului, îi răspunde, că el „nu-i pa“.

— Ei, dar' unde-i dus?

— Da, dacă ț dor de el, caută-l d le țarāș, io nu știu, unde-i!

— Apoi de ce porți polecra lui?

— Ba poartă-l-o muma-sa proleca, de-o are; io nu i-o port...

— Da de mult îl dus? Mortu-i? Trā?

— Da știe-l ea de l-o făcut! Io n'ar rindar în ca-ă, și nu știu carte... — și treabă cu el... — Ear' d-nul notar pleacă — lumiaat. (Sfârșitul va ur

Anechote.

Precauțiune. Țarul Petru cel mare ducând armata printr'o pustie numai avea pentru soldați, și nu era speranță să cape cât peste două zile. Soldații rupți de obși și flămânzi cereau meru pâne. În poziția a neplăcută ordonā Petru preotului arma dea de știre, că în ziua următoare est mare. Soldații crezurā și împăratul câștig prin apucătura aceasta isteapă, până sosit visiunile.

de nu capătă portofoliu. Ce coloare politica va iubi atunci Apponyi, cel cu două. adecă multe înțeleșuri.

Înainte de un ziarist a spus, că ultimul articol al contelui Tisza a adus lucrul în publicitate și l-a făcut actual. Nu e nouitate aceasta nici pentru coaliție, pe care el — *peți doamne* — nici când nu o va părăsi.

Din bilanțul partidului liberal.

Nagy Ferencz, fost secretar de stat, și-a spus părerea despre partidul liberal și despre sănătatea situației.

Lui i-se pare, că abisul dintre coaliție și liberali nu mai e azi așa de mare, drept aceea și partidul liberal poate lua parte la soluția crizei alături de coaliție.

El crede de bine a se înjgheba un compromis, pe a cărui basă să se edifice noul guvern, respective partida guvernamentală. În frunte să fie Andrássy; nu trebuie neglijat nici Bánffy; așiderea luată în considerare trebuie să fie și partidul popular.

Partidul liberal va da mână de ajutor ori cărei nouă formațiuni politice.

Coaliție nouă.

Venezul *Zeit*, scrie, că ideea unei coaliții 67-iste nu e nouă, ci s'a adus în discuție de rege chiar la începutul crizei. Regele la audiențele date a cercat să înduplece la realizarea acestui plan pe matadorii coaliției; el însă atunci n'au voit cu nici un preț, motivând punctul lor de vedere în modul următor:

Coaliția s'a înjghebat numai pentru a nimici partida liberală: Ori-ce înțelegere deci cu liberalii ar însemna tragerea pe sfoară a alegătorilor și trădarea independenților. Partidul independent e acum foarte puternic și imediat ar aranja o groaznică opoziție față de noul guvern.

Situația politică e urâtă, un guvern popular nu poate avea nici o opoziție, ori compromisul nu răușește și-atunci nici Bánffy, nici Andrássy, nici Zichy nu pot forma cabinet fără concesiile naționale.

Kristóffy se declară.

În *Magyar Nemzet* ministrul de interne Kristóffy scrie, că ideile sale despre votul universal nu-s nouă, că el a profesat aceleași idei și în 1903, când cu deputațiunile țărănești aranjate contra măririi contingentului militar, zicând, că el atunci s'a convins, că obstrucția s'a nutrit atunci din nemulțămirea claselor muncitoare eschise din legislația.

Statistica rezistenței pasive.

Comitate: 1. Borsod. 2. Pest-Pilis-Solt Kiskun. 3. Jász-Nagykun-Szolnok. 4. Moson. 5. Abauj-Torna. 6. Csanád. 7. Bács-Bodrog. 8. Arad. 9. Veszprém. 10. Vas. 11. Sáros. 12. Ugocsa. 13. Tisza-ment. 14. Hont. 15. Nógrád. 16. Baranya. 17. Hajdu. 18. Szabolcs. 19. Szilágy. 20. Csik. 21. Treiscaune. 22. Zala. 23. Somogy. 24. Szepes. 25. Gömör. 26. Murás-Turda. 27. Alba-inf. 28. Bereg. 29. Békés. 30. Zemplén.

Orașe: 1. Budapesta. 2. Kecskemet. 3. Alba-reg. 4. Cincf-biserici. 5. Cașovia. 6. Cluj. 7. Sopron. 8. Debrefin. 9. Hódmezővásárhely. 10. Segedin. 11. Szentcs. 12. Turda. 13. Macău. 14. Virșet. 15. Szabadka. 16. Zombor. 17. Eperjes. 18. Mátészalka. 19. Fiume. 20. Nyitra. 21. Kiskun-Halas. 22. Cegléd. 23. Baja. 24. Szatmár-Németi. 25. Diósgyőr. 26. Oradea-mare. 27. Arad. 28. Eger. 29. Selmecbánya. 30. Obecse. 31. Győr. 32. Murás-Oșorhei. 33. Felegyháza. 34. Komárom.

Revolte și măceluri.

— Revoluția rusă —

Lemberg. Din Varșovia se scrie: Din Iunie încoace au fost omorâți foarte mulți polițiști. De aceea foarte mulți au abzis de posturile lor. În localitatea Kisice a fost ciocnire singeroasă între țărani și

Soldatii au dat foc și opt țărani au căzut morți la pământ. *Numărul țărănilor răniți au fost mare.*

Petersburg. Oficerul de jandarmi *Leleca* despre care s'a dovedit, că a fost membru al comitetului revoluționar secret, a fost condamnat la surghiun și muncă silnică.

Petersburg. Și telegramele agenției telegrafice au fost supuse censurei. Numai așa se explică, că agenția n'a mai trimis în străinătate depeșe compromițătoare pentru guvern.

Petersburg. În jurul Chișineului au fost mari turburări antisemite. Jidovii s'au apărat cu revolvere, 18 jidovi au fost omorâți și mai mulți răniți.

Intrevederea din Borgo.

Țarul a venit acasă dela întrevederea avută cu Wilhelm II aproape de mica insulă finlandeză dela Borgo.

Întâlnirea pare a fi datorită inițiativei lui Wilhelm II, cu toate că presa oficioasă germană pune întreaga afacere în spinarea țarului. În ori-ce caz au trebuit circumstanțe excepționale de grave, cari au determinat pe țar să-și părăsiască țările în oară atât de critică.

Despre ce chestie s'au întreținut cei doi împărați? Fost-a vorba despre situația interioară a Rusiei? Despre conflictul ruso-japonez? Despre o nouă grupare a puterilor europene și se poate oare aștepta straniu lucru, ca Germania împreună cu Rusia să contrabalanseze Franța și Anglia? Ori poate a fost vorba de scisiunea scandinavă? Sunt admisibile toate aceste ipoteze. Dar ce l-a determinat pe țar la un demers, ce cade afară din obiceiurile sale?

E copilăresc a scrie, că a făcut să se creadă un comunicat rus, că întrevederea celor doi împărați a fost simplul act de curtuasie. De bună seamă, țarul și kaiserul de bună vreme întrețin

o înțelegere intimă, dar o întrevedere specială, dorită cu urgență și nelind pusă la cale de obiectivele note diplomatice trebuie să aibă un îndepărtat porteu politic. Doar nu din plăcere s'a imbarcat singur țarul să meargă să și vadă amicului acum, când Mandșuria e teatrul unor așa însemnate evenimente, când turburări mari agită marea împărăție moscovită, când Witte la Paris cere să înduplece pe Rouvier să consimtă a se plăti din Franția enorma despăgubire de război și când dezastroasa campanie se lichează.

Ea' întrevederea aceasta întâmplată după incidentul franco-german a lăsat mult sânge rău în Franția

S'a vorbit de altă-parte de o nouă orientare în politica esternă a Rusiei. Aceasta adecă nemulțămirea cu apropierea franco-angleză și dându-și seamă, că entuziasmul francez pentru alianța rusă a început să se răcească, ar voi să cultive prietenia Germanilor. E foarte probabil, că evenimentele din timpul din urmă vor avea foarte mare influență asupra grupării puterilor; dar' chiar de se vor produce schimbările, ce se prevăd, nu se vor realiza momentan.

Deci e evident, că Nicolae II a voit să se întâlnească brusc cu Wilhelm II. în împrejurări extraordinare pentru motive imediate.

Ce poate fi altceva, decât încheierea păcii cu Japonia și turburata situație internă a Rusiei.

Wilhelm II, a anunțat de mult în Europa pericolul galben, e foarte la înțeles deci, că țarul voeste a cere sprijinul împăratului german în momentul, când acest pericol ia față de Rusia formă tangibilă. De altă parte țarul și guvernul lui de bună seamă nu-și fac iluzii, când escomptează concursul activ al Germaniei. Germania nu va mai face greșala, ce a făcut-o împreună cu Franța la instigația Rusiei, când Japonia învinsese pe Chinezi și aceasta cu atât mai mult, că acest lucru azi nu mai e posibil. Japonia s'a arătat de atunci ca putere de primul rang și mai mult, ea ar putea conta la sprijinul Englierei și Statelor-Unite, va să zică la o coaliție atotputernică în Extremul Orient și se poate prevedea cu siguranță aplicatiunile ce s'ar naște.

Situația interioară a Rusiei interesează viu pe Wilhelm II. S'a vorbit nu-l așa de mult, că țarul s'ar fi rugat de guvernul german

să-l trimită soldați prusiaci petru a reprimă o eventuală insurecțiune a Poloniei. Nicolae II. a invocat pericolul comun, căci o victorie a Polonilor ruși ar atrage cu sine răscoala Polonilor germani și austriaci. Însă cu greu s'ar putea admite adevărul acestei versiuni, fiindcă ar fi de tot umilitor pentru Rusia să facă apel la o putere străină pentru a reprimă turburările launtrice.

Pentru a fi compleți să resumăm în câteva cuvinte o notă din S. Petersburg a Agenției Havas notă la alura oficioasă.

Inițiativa acestei vizite se datorește lui Wilhelm II. Țarul crezu, că trebuie, să facă vărului sau o primire amabilă, cu atât mai mult, că demersul lui Wilhelm II. a însemnat, că are dorința de a contrabalansa în spiritul țarului și al poporului rus efectul rău, ce l-a produs primirea prințului Japonez Arizugava la Berlin, apoi participarea Germaniei la împrumut japonez și atitudinea ostilă a presei germane față de Rusia.

De altă-parte pe când Wilhelm II. voia să micșoreze în ochii Țarului și Rușilor multiplele motive de nemulțămire, el, Nicolae II crezu, că trebuie să diminueze efectul rău, ce în împrejurările actuale l'ar putea avea în Franția întrevederea celor doi împărați.

Prin urmare el lasă la o parte tot ce ar fi putut sublinia importanța vizitei imperiale și a-i da o importanță pur politică; și în scopul de a-i da un caracter de simplă curtuasie, el plecă pe yachtul imperial *Steaua polară* fără a da cu sine și pe ministrul afacerilor străine nici pe alte persoane oficioase, a căror prezență i-ar fi putut da întrevederi sens particular pentru politică.

Cu toate acestea pe lângă tot tonul anodin al acestor note ruse, ce încearcă a atenua gravitatea și importanța faptului, el apare ca unul din cele mai stranie și e de natura de a pune în ferbere situațiunea politică generală europeană în un viitor mai mult, sau mai puțin depărtat.

Din străinătate.

Planurile împăratului german.

Londra. „Daily Mail“ adusese știrea, că împăratul Wilhelm ar voi să ajungă un Hohenzollern pe tronul Norvegiei. Acum desminte zicând, că Norvegianii nu simpatizează cu ideea aceasta. Împăratul Wilhelm acum se nizește, ca să pună pe tron pe prințul danez Carol. Când cu vizita lui din urmă a tractat în această privință cu regele Cristian. — „Daily Express“ știe, că împăratul plănuiește o alianță a Svediei, Norvegiei și Daniei, la care alianță ar adera și Rusia. Scopul e, ca să trehidă marea baltică dinaintea corăbiilor ruse. — Flota engleză în formă de manevră pe marea baltică va demonstra contra acestui fapt.

Pretinția anglo-franceză.

Londra. Visita, ce o va face flota franceză în 5 August la Portsmouth va fi prilejul unei mari demonstrații politice. Cu această ocazie se va proclama frățietatea Angliei și Franței, precum și stăpânirea peste mare a celor două națiuni. Demonstrația e aranjată contra Germaniei, ale cărei pregătiri de marină au produs mare neliniște. Se va întâmpla și un lucru mare: 170 ofițeri ai flotei franceze vor fi introduși în camerele engleze, unde vor fi ospătați. Așa mare distincțiune n'a ajuns pe nime până acum în Anglia.

Grecii contra Românilor.

— Voce din presa grecească. —

Uiarul „Nea Imera“ Nr. 1596 din Iulie 1905, publică următorul articol:

Românii față de întârzierea și nepăsarea noastră (a Grecilor) nu s'au odihnit de fructele victoriei ce au raportat, ci au desfășurat o activitate și mai mare. Recensemântul locuitorilor Macedoniei, care se face actualmente le-a procurat un teren de activitate. În Iradeaua prin care se recunoaște naționalitatea valahilor aparte în Turcia nu determină, cari sunt naționalitățile valahe. Românii deci profitând de recensământul, care se face acum caută să presinte în ori-ce fel pe cuțo-valahii din Macedonia ca Români și cu scop ca pe baza aceasta să inscrie limitele comunităților valahe, care la nevoie se va crea.

În aceasta au găsit de aliați ai lor pe funcționarii guvernamentali, cari sunt atrași de aurul românesc sau executând ordine exprese ale guvernului, obligă pe toți cuțo-valahii să nu se înscrie ca „rum“.

Așa dar Cuțovlahii vin înaintea funcționarilor însărcinați cu recensământul și după conștiința lor declară că sunt „rum“ adică Eleni ortodoxi patriarhiști, totuși funcționarul turc pretind să fie înscrisi, ca Valachi. Protestările lor nu sunt luate în seamă, iar cei mai simpli dintre ei, cari nu pricep de ce este vorba nu se înscriu ca elino-vlahii „rum“ ci simplu „valachi“. Se vede, că pe lângă aurul românesc care exercită o mare influență asupra funcționarilor guvernamentali aceștia mai au și instrucțiuni secrete dela guvern de oare-ce parțialitate lor este pe față. Pare-se, că guvernul urmărește micșorarea masei elene, ca să poată dovedi, că elementul turc, este incomparabil superior față de cel grecesc; acest lucru îl face sub presiunea României și triplei alianțe, cari mai pe urmă vor cere împreună, ca pe baza noului recensământ să se promulge o nouă iradea, prin care să se determine comunitățile române.

Cu alte cuvinte în Macedonia se urmărește același scop, ce s'a urmărit pe vremea formării schismei bulgare când toți slavofonii au fost considerați ca bulgari.

Sper, că la timp Patriarhatul a fost sesizat de toate acestea de Metropoliții respectivi și că deja s'au făcut în această privință demersurile convenite. Tot-odată nu mă îndoiesc, că și legațiunea greacă a luat în vedere toate acestea și prin urmare a făcut reprezentațiunile convenite în locurile convenite.

Pe lângă acestea mai sunt convinși, că comunitățile Elenilor Vlahofoni, în cas când guvernul turcesc s'ar încerca să prezinte un recensământ fals, vor dovedi prin protestări energice, că un recensământ făcut cu intențiuni și falsificat nu poate cu nici un chip să schimbe sentimentele naționale ale unei populațiuni întregi.

Românii din Tesalia în urma războiului turc din 1897, dar a ajuns de ris în fața întregii lumi civilizate.

Este de notat, că pînă la recunoașterea comunităților valahe, conform circulației vizuale din Martie trecut, ortodoxii patriarhiști din Macedonia și Epir se înscriau ca Elini „rumi“ Elinofoni, iar ca Albanezi toți cei l-alți Albano-foni, Slavofoni, Vlahofoni, și Bulgarofoni patriarhiști. De la recunoașterea însă a comunităților valahe se înscriu ca Valahi și Albanofoni; scopul vădit al acestei clasificări nu este altul de cît micșorarea elementului grecesc și ridicarea elementului albanez, în favoarea intereselor Italienilor și Austriacilor. Ast-fel politica turcescă sapă și îngroapă suveranitatea Sultanului în Balcani, adică repetindu-se tot aceleași greșeli, cari au fost comise în schisma bulgară, greșeli cari au provocat războiul din 1887 și pierderea Rumeliei Orientale din 1885.

Ziarul „Neon Asty“, dela 17 Iunie 1905, scrie următoarele sub titlul „Pretențiile românești și Patriarcul“:

Cele două corpuri ale bisericii intrunindu-se Vinerea trecută în ședința comună, au debătut proiectul de răspuns redactat de comisiunea ad-hoc la cunoscuta teskerca ministerială privitoare la comunitățile vlăhești.

Comisiunea avea la dispoziție multe argumente trase de însăși iradeaua Sultanului: pe de o parte legile stabilite, pe cari le invoacă iradeaua nu permit înființarea și altor comunități drept credincioase depinzând de metropoliții responsabili ai Șeaului Ecumenic; pe de alta, contrazicerile din iradeauă față de legile și regulamentele existente sunt peste puțină de executat de către Marea biserică.

Din această cauză va trebui sau ca o a doua iradea să declare cu totul independente pe noile comunități vlăhești, când de drept partizanii românismului se separă de biserica noastră — sau ca iradeaua cea dintâi să nu se aplice.

Aceasta înțelegându-o și ministrul plenipotențiar din Constantinopol, Lahovari, finul diplomat fanariot, cu drept cuvânt a zis unul întin comun amic, că „iarăși ne trimite la Fanar“. Ori-cum însă succesul diplomatic al Româ-

niei, care a fost trimbițat atât în Camera românească, cât și în cea italienească!! nu este nici vre un câștig mare, dar' nici chiar un fapt îndeplinit. În urma refuzului, pe care patriarcul l-a opus și-l va opune contra pretențiilor române. Timpul și de data asta are să învețe pe întreprinzătorii de mari lucruri Români, că Cuțovlahii macedoneni, chiar de vor dispune în favoarea lor de întreg bugetul românesc, nu-și vor schimba originea lor grecească, dovadă despre aceasta e, că mai în fa- care zi trimit scrisori centrului bisericesc dela Fanar, prin cari își exprimă credința lor către cele strămoșești.

România și cazul „Potemkin“.

Dacă nu toate semnele înșală, atunci incidentul cu „Potemkin“, care a produs o așa agitație în lume, este menit a deveni pentru România izvorul multor neplăceri. Cine a crezut, că cu mulțumirea contelui Lamsdorff către guvernul român pentru atitudinea „energică și corectă“ a acestuia cu ocazia predării vasului revoltat al Rusiei, afacerea s'a tranșat definitiv, acela s'a înșelat, căci a uitat, că în Rusia domină două curente: cel oficial, moderat, care își găsește expresia în manifestațiile ministrului rus de externe, și acela, care pornește dela puterile oculte, ce împing la perire imperiul țarilor.

Se știe, că îndată după prima apariție a lui „Kneaz Potemkin“ în portul Constanța, guvernul rus s'a grăbit să ceară printr'o notă urgentă, ca România, în caz, când vasul se predă să extradeze Rusiei ca criminali ordinari pe matelotii revoltați.

Prin îndeplinirea acestei dorinți, guvernul român și-ar fi tăiat creanga de sub picioare, căci presa întreagă și cel mai distins juristul ai țării desemnaseră procederea marinarilor de pe „Potemkin“ ca un delict politic. Ministrul de externe, generalul Lahovary, a refuzat într'o notă pe cât de curtenitoare, pe atât de hotărâtă cererea Rusiei, dar după cum se știe a predat imediat vasul

multămească cu soluțiu. Dacă se știe că se români incidentului neplăcut — cu atât mai mult cu cât lipseau oamenii, cari vedeau în procederea regelui Carol, — căci el a dat ordinul pentru predarea imediată a „Potemkinului“ — o atingere a declarației de neutralitate a României. Vasul rus, zic aceste cereri, ar fi trebuit să fie considerat conform dreptului internațional imediat după capitularea sa ca prizonier și să rămână în România până la încheierea păcii.

Cu toată extraordinara prevenire, pe care regele României și guvernul său le-a arătat imperiului vecin, a cărui atitudine față de România n'a fost însuflețită totdeauna de sentimentele cele mai amicale, — zările ruse nu se sfiesc a ataca cu violență România pentru liberarea marinarilor, ba să amenințe chiar cu represalii. Dacă Rusia oficială, în fața stărilor disperate interne și externe, nu caută a-și arăta adevăratele sentimente, totuși puterile oculte, cari în Rusia sunt și acum la putere, îngrijesc să molesteze pe România în toate chipurile. Teara e inundată de spioni ruși cari urmăresc, pe revoluționari, și acești agenți secreți nu neglijează nici un mijloc spre a convinge pe marinarul de pe „Potemkin“ împrăștiat în țeară „tătucului“. Se poate ușor închipui în ce situație delicată se găsește guvernul român față de aceste uneltiri.

Dacă el expulzează pe „oaspeții“ ruși, Rușii ar zice, că se urmăresc călătorii de treabă, pașnici, pe când revoluționarii și criminalii sunt protejați.

Dar Rusia nu se mulțamește cu activitatea spionilor ruși în România. După o știre sosită din Petersburg, știre, ce a făcut aici mult sânge rău, ministrul de finanțe rus ar fi instituit o comisiune, care are să se ocupe cu chestiunea marinarilor, ce petrec în România. În chipul acesta, guvernul rus pregătește acum terenul pentru o acțiune diplomatică, al cărei scop e extradarea marinarilor de pe „Potemkin“. După cum se vede România e expusă încă la multe dificultăți din partea Rusiei și acesta trebuie să fie motivul, că ministrul de externe românesc un memoriu asupra afacerii „Potemkin“ pe a eșit fi trimis tuturor guvernelor străine.

Deși nu există nici

guvernele europene sunt pe partea României și că o acțiune diplomatică pentru extradarea marinarilor este cu desăvârșire exclusă, totuși întreaga afacere prezintă un incident foarte neplăcut pentru România, care s'ar fi putut lipsi de acest dar al danailor.

Didactice.

Din viața școalelor noastre.

1. Anuarul școalei comerciale superioare gr. or. rom. din Brașov pe a. 1904—905, publicat de Arseniu Vlaicu, director.

Personalul didactic al singurei școale com. sup. române din patrie constă din 10 profesori.

A fost cercetată școala de 94 elevi ordinari, între cari vedem și un german, din aceștia au fost 16 foarte bine, 27 bine, 26 suficient etc. Matura au trecut-o 2 candidați cu foarte bine, 6 cu bine, 9 cu suficient, 1 repetază din un obiect.

Școalele dispun de mai multe fonduri și instituțiuni de învățământ.

Afară de cronică anulului și alte câte ceva anuarul mai conține o lucrare ocazională a d-lui Vlaicu: Cum putem împiedeca minciuna la elevi? Așa dar lucruri vechi tractate însă în formă nouă, ear după ea valoroasa lucrare a domnului prof. Sulică: Reforma sistemului actual de învățământ, publicată mai pe larg și aiurea și care peste tot mai curînd ar fi avut loc în anuarul gimnasiului, decât în cel al școalei comerciale, unde mai bucuros ar fi cetit lucrări mai de specialitate. (Va urma.)

Pentru incendiații din Luguzău.

O nespus de înfricoșată nenorocire au întimpinat sermanii nostri frați din Luguzău (Lugozó, comit. Arad), cărora li-a ars toate grânele adunate în marginea satului.

Sute de suflete stau fără hrană pe iarnă, sara în ajutorul...

Administrația ziarului nostru e gata a administra ofertele benevole venite spre ajutorarea incendițiilor din Luguzău.*

Pân'acum a intrat:

dela „Victoria“ institut de credit și economii în Arad	100 cor.
„ dl Dr. Ioan Suci, dep. dietal	20 „
„ dl Sava Raicu, secr. la „Victoria“ în Arad	10 „
„ dl Dr. Cornel Iancu, adv. Arad	5 „
„ dl Dr. Ilie Precupaș, adv. Arad	4 „
„ dl Dr. Ioan Nemet, adv. Arad	15 „
„ dl Mihai Velici, adv. în Chișineu	20 „
De tot	174 cor.

Vom continua a cuita în public ajutoarele sosite.

Admin. „Tribunei“.

* Banii încuși se depun până la încheierea coletelor la banca „Victoria“ din Arad.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 30 Iulie 1905

— Orașul Abrud, leagănul eroului Iancu al vitejilor Moși din 1848, a ales Joi cetățenii d'onoare al orașului cu 19 voturi contra 14 l' Fr. Kossuth, I. Andrásy și Albert Apponyi. C'ironie tragică?

— Noul comandant al corpului de armă din Zagrab. Numărul ultim din foaia oficială militară scrie, că succesorul contelui Orsini, va fi baronul Antonie Molovetz, comandantul visiunii a șeasa.

— Autonomia Macedoniei la o expoziție din Belgrad sunt informate, că comite

balkanice din Londra va aranja în anul viitor o expoziție balcanică, unde Macedonia va figura ca stat autonom.

— **Român — turist în jurul pământului.** Din *Jaice* ni se scrie: Românul Bauiu Lacu, de fel din Reșinar, care călătorește în jurul pământului, a sosit din Doini Vecuf aici, de unde va pleca mai departe, ca după 6 ani și 8 luni să-și termine voiajul.

— **Cea mai frumoasă princesă din Europa** e prinsa Maria de România, soția moștenitorului de tron Ferdinand al României. Princesa petrece acum prima dată în Anglia dela căsătoria ei, deși în Anglia s'a născut. Princesa a stărnit prin frumusețea ei admirația Englezilor, care nu pot lăuda în destul expresiunea amabilă și juvenila a obrazilor ei fini și grația neîntrecută a staturii ei. Ea e cea mai frumoasă între 4 surori și-și știe de minune susținea grațiile ei tinerești. Cel trei copii ai ei sunt asemenea mândri și frumoși. Nu prea mare, dar svelta, cu ochi albaștri, păr des și blond, princesa Maria, în etate de 29 ani, se poate măsura cu orice fată tină, pe care le și întrece prin liniștea atrăgătoare a mișcărilor. Ea a vizitat la Londra pe Regele și Regina Angliei și a luat parte la mai multe festivități de curte. Acum princesa se află cu copiii ei pe insulele Wight la matusa ei Beatrice de Battenberg, la care va rămânea o lună întreagă.

— **Descoperirea radioforului.** După descoperirea senzațională a radiului *Deutsche Medicinische Wochenschrift* aduce o descoperire și mai importantă.

Din cauza rarității și marelui scumpetii radiul adecă până acum n'a putut fi folosit spre scopuri medicale. Dr. *Axmann*, profesor la Erfurt cu ajutorul institutului de chimie din Hamburg a descoperit un material, ce are toate proprietățile radiumului. L'a numit *radiofor* și spune, că-i potrivit pentru întrebuințare medicală, fiind-că mai are și acea bună proprietate, că-i foarte eficient. Radierea lui ține până'n infinit.

— **Arestare în palatul lui Don Carlos.** Dintr-un pretendent în tronul spaniol, Don Carlos, acum Don Carlos a la Venetia. Se vede însă, că nu numai adevărații domnitori sunt expuși infricoșatelor bombe și guri de revolver, ci și pretendenții. Căci o telegramă din Venetia spune, că în palatul pretendentului la tronul spaniol, Don Carlos, a fost arestat zilele trecute un om, a cărui purtare da de bănuit. În buzunar i-s'a aflat un revolver umplut. Necunoscutul refuză orice deslușiri.

— **Galerie de frumuseți în călătorie.** O sută din cele mai frumoase dame și domnișoare din statele Ohio, Kentucky și Indiana au sosit în Anglia și peste puțin vor avea onoarea de a fi salutate și în Berlin. Această călătorie e rezultatul unei concurențe de frumuseți, aranjate sau convocate de o gazetă din Cincinnati pentru toate frumosele din cele trei state susnumite. Gazeta dă și banii de călătorie. Anul trecut a trimes la expoziția din St. Louis 300 de astfel de zine. Anul acesta trimete o sută în Europa. Fie-care localitate trebuia să trimească una măritată și alta nemăritată. S'a făcut alegere și care a primit mai multe voturi a fost trimisă. În societatea lor se află un singur bărbat, anume proprietarul gazetei. După vizitarea Glasgowului, Edinburgului și a Parisului, galeria aceasta ne va vizita, poate, și pe noi.

— **Principele Blücher și prietenul său din copilărie.** Eroul Blücher călători la orașul său părintesc Rostock, după înălțarea lui la demnitatea de Principe. Se reîntoarce dar' la Rostock, unde nu fusese de mulți ani. Indată după sosirea sa, vizita mormântul iubitorilor săi părinți și se ruga lângă mormânt.

Apoi se duse la casa părintească, ca să vadă ca moșneag teatrul anilor săi din copilărie și, că numai unul din prietenii săi mai e în viață. Acesta veni la rugămintea lui Blücher și-l salută intrare cu titlul de „Alteță“.

Atunci Blücher îi căzu în jurul gâtului, îl strânse cu cordialitate la pieptul său și îi zise: „Nebunatică făcându, la ce te gândești? De ce să ne mai numim noi acum altfel, decât în anii noștri din copilărie?“

— **Două posturi de medic cercual.** Sub Nr. 2047 pretorial și cu termen până la 17 Aug. st. n. e publicat concurs la postul de medic pentru cercul Viștea inferioară (13,436 suflete) și pentru cercul Scoreu (10,413 suflete). Dotațiune (la fie-care) 800 coroane salariu, 226 cor. 10 fieri pașal de călătorie și taxele pentru vizitarea bolnavilor. Se pretinde necondiționat dela concurenți, ca să știe limba română. Sediul cercului Viștea inferioară, ear al cercului Scoreu e — interimal — în Arpașul de jos. Dacă în lipsa de concurenți nu se vor putea întregi ambele posturi, atunci cel ales în unul dintre aceste cercuri va avea să provadă agendele de medic pentru ambele cercuri, pe lângă dotațiunea de 1600 cor. salariu, 452 cor. 20 sil. pașal de călătorie și taxele statutare, avându-și sediul în Arpașul inferior. Cererile concursuale sunt a se trimite oficiului pretorial în Arpașul inferior (comitetul Făgăraș).

— **Aranjerul atentatelor din Rusia.** Zilele viitoare va ține țarul revistă cu trupele din Crasnoie-Selo.

Avantgarda i o formează o formați trupă de detectivi, care au și sosit în Crasnoie-Selo, unde caută pe un revoluționar, despre care atâta știu numai, că are barbă roșie. Se zice adecă, că acesta ar fi aranjat toate atentatele din Rusia.

— **Mark Twain — nevestii sale.** Renumitul scriitor american Mark Twain pe peatra mormântală a soției sale a lăsat să segraveze următorul epitaf:

Warm summer sun
Shine kindly here
Warm southern wind
Blow softly here.
Green sod above.
Lie light, lie light.
Good night, dear heart,
Good night, good night.

(Vara străbate aici caldă rază a soarelui. Tu, boare de miazăzi adie aici căldura ta. Voi, ierburii verzi, plecați-vă pe ea. Noapte bună, drag odor, noapte bună, noapte bună.)

— **Tratamentul alcoolismului.** „British Medical Journal“ înserează o scrisoare a doctorului Owen Lankester, în care acesta declară, că alcoolismul se poate vindeca prin injecțiile dermice de atropină și de strianina.

Injecțiile variază de altfel după constituția și starea bolnavului.

Doctorul Owen Lankester adaogă că tratamentul alcoolismului necesită și administrarea de tonice prin căile ordinare, privațiunea băuturilor obicnuite hotărăște la bolnav o depresivă care trebuie combătută.

— **Convocare.** P. T. domni din despărțământul *Oravița*, al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ precum și toți binevoitorii și spriginitorii culturii poporului român sunt invitați la adunarea cercuală, ce se va ținea Duminică în 30 Iulie (13 August st. n.) a. c. în școala confesională gr.-or din *Varadia*, cu următorul program: 1. Înainte de amiază: 1. Deschiderea adunării prin directorul despărțământului, eventual prin substitutul său la 11 ore. 2. Raportul comitetului central. 3. Raportul casarului. 4. Revizuirea raportului casarului. 5. Stabilirea bugetului anual pentru trebuințele despărțământului. 6. Acvirarea de membrii noi și încassarea taxelor. 7. Esmiterea a 2 delegați la adunarea generală a „Asociațiunii“. 8. Eventuale propuneri. II. După amiază: 9. Disertațiuni, care se vor însinua directorului cu 24 ore înainte de adunare. 10. Verificarea protocolului și închiderea adunării. *Oravița*, 28 Iulie 1905. *Dr. Petru Comșa*, directorul despărțământului, *Petru Minișan*, pl. secretarul desp.

— **Cele mai bătrâne femei din lume sunt:** Amrida Minerva di Purificacco, o portugeză, care s'a născut în Oporta, la anul 1790, prin urmare este în vârstă de 115 ani, și Maria Rokoff, o rusoaică în vârstă de 112 ani. Ambele femei se bucură de o sănătate deplină.

— **Convocare.** Subscriși prin aceasta avem onoarea a convoca adunarea cercuală a despărțământului Șimleu al „Astelei“ pe ziua de 6 August a. c. st. u. în comuna Bucium. Programa adunării: 1. La 7 ore dimineața serviciu divin în biserică gr.-cat. română din localitate. 1. La 10 ore a. m. deschiderea ședinței. 3. Raportul ca-

ssarului și secretarul subcomitetului pe anuide gestiune 1904/1905. 4. Alegerea comisiei pentru cenzurarea acelor rapoarte. 5. Alegerea unui subcomitet nou cu valabilitatea până în anul 1907. 6. Alegerea unei comisii pentru conscrierea membrilor noii. 7. Disertațiuni, care vor avea să fie însinuate la presiul subcomitetului cu cel puțin 8 zile înainte adunării. 8. Eventualele propuneri. 9. Ridicarea ședinței. *Șimleu*, la 12 Iulie 1905 n. *Dr. C. Meseșian*, avocat, secretarul desp. *Alimpiu Barbolovicu*, vicarul Șivaniei și directorul desp.

— **Mateleții de pe Potemkin.** Din Berlin se scrie, că zilele trecute au sosit acolo vr'o 10 matorzi, care luat au parte la răscoala de pe Potemkin. Ei au călătorit mai departe în Hamburg, unde au fost aplicați pe diferite vapoare.

— **Convocare.** „Reuniunea femeilor române Selăgiene“ își ține adunarea generală, cu programa mai jos arătată. În 6 August 1905 în comuna Bucium.

La aceasta adunare generală sunt invitați toți membrii onorari, fondatori, ordinari și ajutatori ai reuniunii, precum și toți aceia, care se interesează de scopurile umanitare și culturale ale acestei reuniuni. Programa adunării generale a „Reun. Fem. Rom. Selăgiene“ ținândă la 6 Aug. 1905 în Bucium: 1. La 9 oare înainte de amiază participare în corpore la sf. liturgie; 2. Deschiderea adunării prin președinte; 3. Raportul secretarului despre activitatea reuniunii în anul 1904/5; 4. Alegerea comisiei: a) pentru cenzurarea raportului secretarului, b) pentru revederea rațiociniului, c) pentru înscrierea de membrii noi și încassarea taxelor, d) pentru cenzurarea eventualelor propuneri; 5. Raporturile comisiei esmise; 6. Eventuale propuneri; 7. Închiderea ședinței prin președinte.

— **O ciocnire groznică între un tren și un elefant** a avut loc acum câteva zile lângă stația Gnichere, în India. Era o noapte întunecoasă; mașina lovi un elefant, care mergea pe șine și elefantul se opri, dar să opri și trenul. Cum însă și unul și altul împingeau, trebui ca unul să se opriască, și cel care se opri, fu mașina, care ieși din șine. Mașina tără însă și pe elefant, care rămase cu picioarele rupte.

— **Crucea dinlă electro magnetică R. B.** Nr. 86967 o recomandă dl. Müller tuturor acelor, care sufer de Gicht, reumă, astmă, insomnie, durere de urechi, nevralgie, migrenă, bătăie de inimă, dureri de cap, dureri de dinți, importanță, mâni și picioare reci, epilepsie, ud, oboseală, amețeli, auz rău, tremurici, influență, galbinare, sgârșiri în stomac, lipsă de apetit, ischias, incontinere, sgârșiri. Dlu Müller în Budapesta V., str. Vadász 42/K i-se scrie: D le Müller! Prin crucea d-voastră după electro magnetică R. B. Nr. 86967 m'am vindecat de dureri. Te rog să-mi mai trimiți 5 crucei cu 6 cor., 1 cu 4 cor. Cu salutări patriotice! Francisc Vlaskak la Linden, street 621/5. Soud Bellehem, America de Nord.

— **x Spre știre.** Cu deosebită stimă rog pe stimatul public urban și rural să binevoiască a se convinge personal, că *anunțurile ce le-am dat prin foile locale nu-s reclame ordinare*, ci residă pe fapte, că în atelierul meu special de giuvaerice, ce întrece ori-ce concurență, fiind pus sub conducerea mea personală se pregătesc respective transformă, repară ori-ce lucrări, ce cad în branșa aceasta foarte frumos și ieftin. Magazinul mi-e admirabil asortat cu giuvaerice cu briliant de aur, argint. Se pot obține și servicii pentru masă de argint cu preturi foarte ieftine pe lângă un serviciu prompt. Telefon urban și comitatens 439. Cu deosebită stimă: *Wemberger Ferencz*, giuvaergiu, Arad (Központi szálloda).

— **x Exclusiv bere de Schwehat**, cuhnă de casă admirabilă; zi de zi muzică țigănească în locul de întâlnire al inteligenței *Kovács și Novotny*.

Invitări și petreceri.

Invitare la producțiunea, ce o va arangia reuniunea gr.-cat. de cântări „Concordia“ din Oravița rom. Mercuri în 3 August st. n. 1905 în grădina hotelului „Coroana ung.“ din Oravița-montană sub conducerea dlui Ioan Bogdan învățător, cu următorul Program: a) *Concertul 1*,

I. Vorobchievici: „Căntece de lume“ cor bărbăt.
1. I. Vidu: „A trecut eara“ cor mixt. 3. A. Popovici: „Marșul lui Tudor“ cor bărbătesc. 4. T. Popovici: „Primăvară“ cor mixt. 5. I. Vidu: „Păc pământ“ cor bărbătesc. b) *Teatrul* „Medical fără voie“ comedie în 3 acte de I. B. Molière. Persoanele: Geronte, tatăl Lucindei — dl Pavel Sarneș, Lucinda, fiica lui — d-șoara Maria Gherga, Leonil, amantul ei — dl Alexa Cotărlă, — Sganarelle, hărbatul Măriei — dl Traian Bogdanfi, Măria, nevasta lui Sganarelle — d-șoara Fl. Bogdan, Robert, vecinul lor — dl Păun Sulea, Valere, servitorul lui Geronte — dl Ilia Epure, Lucas, bărbatul Jaquelinei — dl Alexa Bogdan, Jaqueline, — d-șoara Floarea Sarneș, Thibaut, tatăl lui Perrin — dl Iulius Solă, Perrin — dl Costa Sulea, după producție joc. Inceputul la 8 ore seara. Intrarea de persoană: Loc de șezut 1 cor., loc de stat 60 fil. Bilete de intrare să vind la dl Alexa Toc călționar și seara la casă.

Reuniunea română de ceteră și cântări din Oravița română invită cu toată onoarea la: producția, care o va aranja la 30 Iulie 1905 (Santu profet Ilie) în grădina de Tir (Schützengarten) din Oravița montană, sub conducerea dirigentului său Carol Lazăr, învățător. Prețul intrării de persoană: Rangul I. de șezut (dela 1—100): 1 cor. 20 filerl; Rangul II. (dela 100 în sus, de șezut) 1 coroană: loc de stat 60 filerl. Inceputul la 8^{1/2} ore seara. Program: 1. „Cbchirezul“, monolog de G. Jianu, predat de dl C. Lazăr II. Concert. 1. Vidu: Răsunet dela Crișana“, chor mixt cu solo de bariton susținut de dl G. Pipelca, 2. „Marseillaise“ chor bărbătesc. 3. Vidu: „Răsunetul Ardealului“ chor mixt cu solo de sopran, susținut de d-șoara E. Bogdan. 4. Vidu: „Cântecul străinătății“ chor mixt. 5. Chiriac: „Morarul“, chor mixt. 6. Vidu: „Moartea lui Mihai Viteazul“ legendă istorică, chor bărbătesc cu soli de tenor, susținut de dl G. Pipelca, și bariton susținut de d-nii C. Lazăr și J. Jana. După producție joc. Comitetul Reuniunii. NB. Bilete de intrare se vind la d-nii: J. E. Țieranu, C. Bogdanu, G. Pipelca și la casarul reuniunii dl G. Cotrlă.

Bibliografie.

A apărut: „Cultura“ revistă literară-stiințifică Dobrogeana Nr. 10 și 11 (Constanța, 15 Iunie și 1 Iulie, 1905) cu următorul sumar:

„Darea de seamă despre activitatea Cercului din primul an de existență“. Cultura. — „Asalt la Polul Sud“ (Ch. Rabot) de C. P. Detrescu. — „Amăgire“ (poezie) de P. Pălăncănu. — „Pasiune vindecată“ de Smaragd. — Pentru o roză“ de P. Pălăncănu. — „Războiul din 1853 și consecințele lui în Principat“, Conferință ținută de C. Purec. — „3000 grade de căldură“ (cronica științifică). — „Din gura poporului“ Polidor (basm) de Moș Costache.

Abonamente: În țară pe un an 6 lei. În țară pe 6 luni 3 lei. — În străinătate pe un an 10 lei. În străinătate pe 6 luni 5 lei. — Un număr 25 bani. Abonamentele precum și orl ori-ce corespondență privitoare pe revistă se vor trimite pe adresa Cercului de lectură „Cultura“ din Constanța.

ECONOMIE.

Arad, 30 Iulie.

Școală de drumari. Ministrul de comerț a înființat 10 școli de drumari în diferite părți ale țerii; una dintre acestea va fi ridicată în Lugos. Cursul se va deschide la 1 Decembrie, pentru a fi primit însă trebuie recurs până la sfârșitul lui Octombrie.

Pe piața din Budapesta, precum s'annunță, sunt porci foarte puțini. Măcelarii nu pot cumpăra în loc atâția, de câți au trebuință.

Piața din Arad.

S'au vândut: (100 klg.)
580—650 măși metriche grâu cor. 17.00—17.40
320—340 „ „ cucuruz „ 15.10—15.30
Semnare nominală secară: 14.68—14.70
„ „ orz: 14.60—14.80
„ „ ovăs: 13.60—13.80

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut:
850—900 măși metriche grâu cor. 7.70—7.90
140—150 „ „ cucuruz „ — — —
Semnare nominală: secară . . . 7.80—8.00
„ „ orz: 5.80—6.00
„ „ ovăs: 6.30—6.40

Tirgul de porci din Köbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni grei părechea în greutate peste 400 chigr. 139—140 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 chigr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 chigr 139—141 fil.; Calitate sârbească: grei, părechea peste 260 klg. 142—143 fil.; mijlocii părechea 240—260 chigr. greutate 141—142 fil. Ușori până la 240 kgr. 137—138 fil.

PARTEA LITERARĂ.

Naționalism și cosmopolitism.

(Urmare și fine).

Naționalismul se prezintă dar ca o doctrină lămurită, conformă cu realitatea lucrurilor și ca o fertilă metodă de lucru, în acord deplin cu interesele omenirei.

Dar ce însemnează cosmopolitismul, și care este valoarea lui, ca doctrină și ca metodă?

Ca doctrină, el pleacă dela concepțiunea unei omeniri uniforme, alcătuită nu din grupe de indivizi înrudiți, stăpânind anumite teritorii, ci din oameni, răspândiți pe suprafața pământului, fără graniți. Ca cetățeni ai lumii, toți oamenii sînt frați, și chemați a lucra la opera de cultură a umanității, una și aceeași pentru toți și pretutindenți — și a se folosi de roadele ei ori unde.

Ca metodă, cosmopolitismul nesocotește dar interesele naționale, pe care le crede protivnice propășirii omenestii. El nu caută să deșvoalte și să cultive naționalitățile cu însușirile lor specifice, și refuză a recunoaște drepturile lor exclusive pe teritoriile, pe care sânt așezate. Pentru dânsul ori-cine, ori unde, e bine venit. Și când intră în sfera de activitate a unui individ străin de ținta lui, cosmopolitismul ne îndeamnă să luăm apărarea intereselor străine. Căci pentru dânsul drepturi naționale nu există, ci numai drepturi generale omenestii, legitime în ori-care parte a lumii.

Aceasta este doctrina cosmopolită. Ușor se poate dovedi, că ea nesocotește realitatea lucrurilor și că e protivnică intereselor omenirei, pe care crede a le servi.

Căci ce este omenirea? În afară de națiunile, care o alcătuiesc — ea nu-i decât o abstracțiune.

A sacrifica interesele naționalităților, intereselor omenirei, e a sacrifica realitatea unei chimere.

Cine ar putea dar să profite de această doctrină, și de o asemenea metodă de lucru?

Nu omenirea de sigur, care nu poate propăși, decât prin națiuni. Nu masele generale a indivizilor împărțiți în grupe muncitoare, pe anumite teritorii, și ale căror interese se confundă cu interesele pământului și ale națiunii cărora aparțin: ubi patria, ibi bene.

Văzut mai de-aproape, cosmopolitismul se prezintă ca o doctrină de paraziți ambulanti profitabilă numai aceluia care năzuiesc să exploateze productul muncii altora, în ori-ce parte a lumii: ubi bene, ibi patria.

Ca atare, cosmopolitismul e prin excelență o teorie jidovească, înfățișând aspirațiunile parazitare ale acestui neam de nomazi, care nicăiri nu se așează, pentru a se deda muncii productive, ci caută să trăiască din specularea muncii popoarelor statornice. Astăzi aice, mîne ori unde — ca oamenii. Nicăiri ca fii devotați ai unei patrii, din ale căror dragoste pentru dânsa, isvorește cultura, prin muncă roditoare. De aceea tocmai jidanii nici nu sînt un element de cultură. Desfidem să ni-se arate un singur colț de pământ, în care acest popor de traficant vagabonzi, să fi produs ceva pozitiv; în care munca jidovească să se fi încorporat în opere utile, în lucrări de artă, în îmbunătățiri sau înfrumșetări purtând pecetea unei individualități deosebite. Pretutindenți în urma lor, pustiu. Campamentele provizorii din Galiția,

ca și Târgu-Cucurile infecte din Moldova s. înspăimântătoare dovezi a incapacității acest popor cosmopolit.

Ne vom rezuma și vom zice: cosmopolitismul e teoria traficului nomad și steril, și protivna muncii statornice, productive. El este un mijloc de propășire a culturii omenestii, ci numai o armă particulară, perfidă, protivnică adevăratelor interese ale omenirei, care sânt, decât interesele națiunilor.

Ori-cum fie însă, un lucru e mai pres de îndoială; naționalismul și cosmopolitismul nu se confundă, intemeindu-se pe principii, ca se exclud.

Naționalismul caută să servească cultura umană prin dezvoltarea naționalităților; cosmopolitismul, negând existențele lor. Intre aceste două sisteme opuse de gândire apropiere poate fi: afirmarea unuia implică negarea celuilalt. A. C. Cuza.

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

F. R. Lipova. Pe lunile Noembrie Decembre 1904.

Cașovia V. M. Să căutați că noi am scri pentru 1904 și ne-ați trimis recepșul pe 190 Pe II sem. 1905, am primit în 13 Iulie 190 numai pe II sem. 1904 n'au primit.

Mihai Mărcia, Reșița. Am primit 10 co abonament pe II. sem. 1905.

Redactor responsabil: Sever Boen.
Editor-proprietar: George Nichia.

Un candidat cu praci
află aplicare momentană
.. pe lângă condițiuni favorabile ..

în cancelaria mea advocațională

Dr. Hariton Pralea,

advocat în Seravia an III

Stabiliment
de hydrotheraphie

Wällischhof

stațiunea de tren și postă Brunn-Maria-Ersersdorf, 30 min. departe de Viena.

Arangement modern
(pe lângă hydrotherapie completă, băi de soare, de aer, de acid carbonic și electrice, massage, electrizare gimnastică suedă dietetică individualizată etc).

Prețuri moderate.

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef stabilimentului:

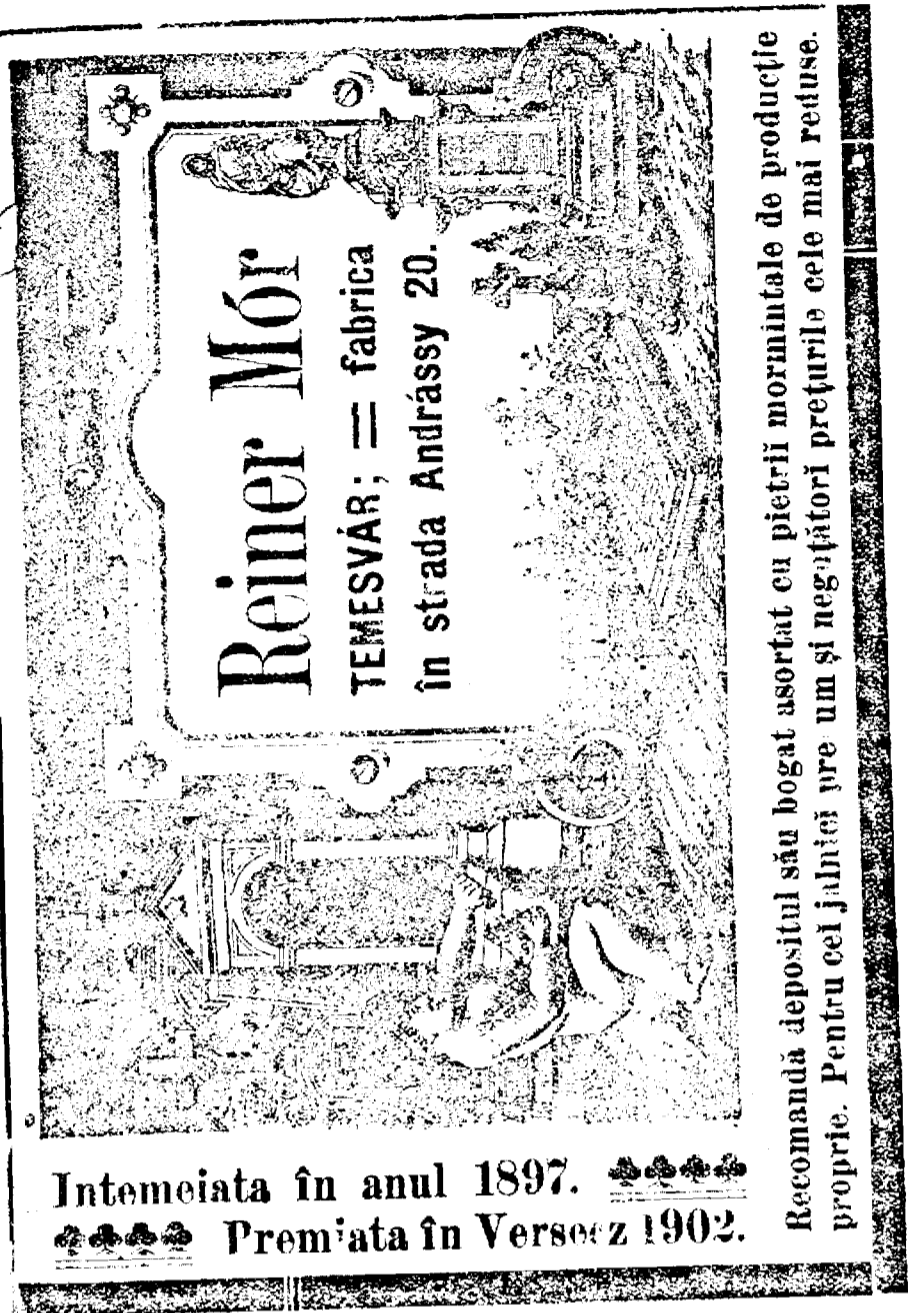
Dr. Marius Sturz

Caut un viie

(vinezellér)

care să pricepe la viaa americană și la tot. Preferiți sunt cei ce știu tracta cal. Condițiuni favorabile și conform hniciei sale, mărirea plății la termeni h râți demine. Contractele să fac pe un și se pot prolungi din an în an.

Adresa mea: Locotenent STUPAR în Macoviște, u. p. Rakasdia (în Bănat)

Reimer Mór
 TEMESVÁR; = fabrica
 în strada Andrássy 20.

Intemeiata în anul 1897.
 Premiata în Versecz 1902.

Recomandă depozitul său bogat asortat cu pietrii mormintale de producție proprie. Pentru cel jâmbiei pre um și negociații preferurile cele mai rețuse.

DOCTORUL AL. M. POP
 specialist în medicina internă; **Băile Herculane**
 consulta zilnic de la 8—12 a. m. și de la 3—6 p. m. — în (HERCULESFURDÓ)

Rog pe oricine să bine-voincă a se convinge ce bine și ce ieftin își poate procura de la mine orice orologiu și giuvaericele din argint și aur curat de 14 carate.

== ARAD, Piața Libertății ==
 lângă edificiul teatrului vechiu.

Igaz Sándor
 oiașornicar și giuvaergeriu.

ALIFIA == CAMFORATĂ == compusa a lui **Földes**

după cele mai nouă cercetări științifice în 3 zile face să dispară orice necurătenie a feței, precum și pete, piștrui, negei, roșimea feței și a mâinilor.

Un flacon mai mare 1 cor. 60 fil.
 „ „ „ „ 1 „ — „

Se poate folosi numai sara; orice săpun nu-l strică.

Apoteca lui Földes Kelemen, Arad.

Atenție!

Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în Arad, — strada lemnului (Fa-uteza) — No. 1. o fabrică de mașini agronomice

sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

Dispunind de mijloace îndestulatoare și sprijinit pe experiențele mele extinse făcute în

o o Austroungaria, Germania și America o o

am adu în plăcuta poziție a produce și servi pe onoratul public

o o o cu tot felul de mașini agronomice o o o

din material de prima clasă și pe lângă prețurile cele mai avantajoase

In special fabric, diverse mașini de sămănat, secorat, stărmătoare de cucuruz, mașini de săpat, de tăiat nutreț la vite, cioruri, pluguri (Seitană), prese de vin, pompe precum și alte articole de pivnițarie și instalațiuni de mori, joagăre și țiglarii miel și mari, după cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele mașinăriilor sus numite.

Procur, mijlocind preferințele cele mai avantajoase, mașini de abor și treerătoare, motoare de benzin, petrolen, spirit sau gaz, garantând totdeauna, atât de construcțiunea mașinilor cât și de materialul cel mai bun.

Efectuez totdeauna lucruri de lăcătușerie și tot felul de reparaturi de mașini.

cu prețuri foarte moderate, pe lângă serviciu cinstit și prompt.

POMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă strop, ear sămburii de struguri, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și nici vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă o garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

258

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare ce a întrebuințarea de apă nesiposă ori murdara nu abzie serviciul Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi de cânepă din lăuntru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine.

Fantani cu țevile trebuicioase la preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Hákóczy-utea 27.

Stropitori de vie se primesc spre reparare.

Picăturile balsamice „MARIA-RADNA“

pentru răni și stomac, ajută iute și sigur în multe boale, ca d. ex. dureri, colici de stomac, boli vechi de stomac și lipsei de apetit, contra reumei, junghiurilor, colice și dureri de cap, estern la răni timpurii, la sgărieturi, la scrinteli și ruperi de oase, contra reumei și durerii de oase.

Un flacon: prețul 30 fil., 10 flacoane Cor. 3. — francar.

Pastilele - SENECA

Medicină sigură contra tusei, troanei, răcelii influenței. — Prețul unei cutii Cor. 1. — 10 cutii franco Cor. 8. —

Se poate căpata la **Kossuth Pál, Szűz Mária**. gyógyszerüzara. Arad, Boros-Béni-tér 15 sz.

Centauria! Cel mai minunat întăritor de stomac! -
Depărtează frigurile stomacale, colicele, -
lipsa de scaun, diaree, răceli și multe alte boale diferite. -

O scrisoare de
mulțumită.

Stimate domnule apotecar! Pentru admirabila DV. tee întăritoare de stomac nu vă pot mulțumi din destul și regret că nu o pot recomanda în deajuns pentru a fi cunoscută binefacerea ei. Doi colegi ai mei vă vor comanda zilele astea câte-va pachete din toca „CENTAURII“. Eu vă mulțumesc și vă rog a-mi mai trimite încă un pachet mare pentru ceste 2 cor. Cu stiață: Ion Luca, Inv.

ATENȚIUNE !

Aduc cu stima la cunoștința on. domni că mi-au sosit stoffe noul pentru vară și primăvară, fabricații maghiare, engleze și franceze.

Iau responsabilitatea pentru cei mai bun croi.
Rugând pe on. public pentru binevoitorul sprijin

semnez cu toată stima

SCHNEIDER JÁNOS

croitor bărbătesc

Aulich Lajos-utca 10 szám

INSTITUTUL LUI LÖWY

pentru împrumut de **SACI** și strae

recomandă marele magazin de saci și strae bune în orice mărime.
Serviciu prompt și conștientios. - - - Prețuri foarte ieftine.

Cel mai bun loc pentru saci și strae bune!

CARTOFI PRIMA cu vagonul
pentru culna și sămănat.

Löwy Zsigmond

Fabrica de metal, aramă, turnătorie de aramă și strungărie

a lui

FRANCISC RUDKOWSKY

Arad, Kiss Ernő-utca 5 sz.

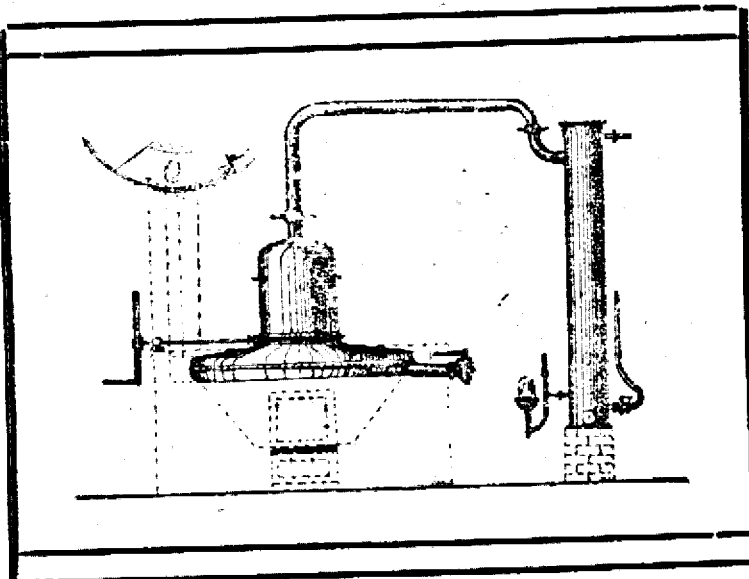

Recomandă pentru sezonul apropiat - cele mai bune

Căldări

- pentru fertul rachiului -
de prune și alte fructe, comină și
pentru fertul cognacului, de mărime
regulată, se află în magasiu, ori se
• • pregătesc în grabă. • •

Proiecte și planuri trimite gratis.
Telefon pentru oraș și comitat
• • • Nr. 487. • • •

Mare asortiment de diferite

Căldări

pentru spălat, o
o vase de aramă, o
o sobe de baie

precum și alte obiecte de aramă și
metal. Țăvi de aramă de orice mă-
rime, a oș dregerea obiectelor de
aceasta specie se ofeptuesc în curind
și cu multă băgare de seamă

